

LIETUVOS RESPUBLIKOS
NEPAPRASTOSIOS PADĖTIES ĮSTATYMO NR. IX-938 2, 3, 6, 7, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 21,
22, 24, 27, 28, 29 IR 31 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2022 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Specialus leidimas – viešosios tvarkos apsaugos komendantūros (~~savivaldybės administracijos direktoriaus~~) **arba, jeigu komendantūros nesteigiamos, institucijos, atsakingos už nepaprastosios padėties valdymą, ar jos įgaliotos institucijos** išduotas dokumentas, suteikiantis asmeniui ar transporto priemonei teisę būti tam tikru nustatytu laiku ir (ar) tam tikroje teritorijoje, kur yra įvesta nepaprastoji padėtis.“

2. Pripažinti netekusiomis galios 2 straipsnio 5¹ ir 6 dalis.

~~5¹. Krizė – išorės arba vidaus įvykių ar procesų nulemta situacija, kuri kelia grėsmę gyvybiniams ar pirmaeiliams Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams. Ši sąvoka neapima situacijos, kai grėsmė valstybės suverenumui ar teritorijos vientisumui kyla dėl ginkluoto užpuolimo, įskaitant vietinio pobūdžio ginkluotus incidentus ir valstybės sienos pažeidimus, į kuriuos reaguojama naudojant karinę jėgą.~~

~~6. Ekstremali situacija – padėtis, kuri atsiranda dėl gamtinio, techninio, ekologinio ar socialinio pobūdžio priežasčių ir sukelia staigų bei didelį pavojų žmonių gyvybei ar sveikatai, turtui, gamtai arba lemia žmonių žūtį, sužalojimą ar didelius turtinius nuostolius.~~

2 straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Nepaprastoji padėtis gali būti įvedama, kai dėl valstybėje ~~susidariusios ekstremalios situacijos ar krizės~~ kyla grėsmė Lietuvos Respublikos konstitucinei santvarkai ar visuomenės rimčiai ir šios grėsmės neįmanoma pašalinti nepanaudojus Konstitucijoje ir šiame Įstatyme įtvirtintų nepaprastųjų priemonių.“

3 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 6 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Seimas, tvirtindamas Respublikos Prezidento sprendimą įvesti nepaprastąją padėtį, gali pakeisti jo nuostatas, ~~sumažindamas ar padidindamas:~~

1) teritoriją, kurioje įvedama nepaprastoji padėtis;
2) nepaprastosios padėties trukmę;
3) ~~nustatytą~~ **nustatytus** konstitucinių teisių ir laisvių apribojimus ~~bei nepaprastųjų priemonių ir nepaprastąsias priemones~~, kurios gali būti taikomos, **arba jų taikymo mastą.**“

2. Papildyti 6 straipsnį 3 dalimi:

„3. Vyriausybė motyvuotu sprendimu gali Seimui arba Respublikos Prezidentui siūlyti priimti sprendimą įvesti nepaprastąją padėtį.“

4 straipsnis. 7 straipsnio pakeitimas

Papildyti 7 straipsnio 1 dalį 7 punktu:

„7) institucija, atsakinga už nepaprastosios padėties valdymą.“

5 straipsnis. 12 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 12 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Lietuvos Respublikos tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka nepaprastosios padėties metu savivaldybės teritorijoje (savivaldybių teritorijose), kurioje (kuriose) nepaprastoji padėtis įvesta, gali būti įvestas tiesioginis valdymas, o kai būtina, sudarytos viešosios tvarkos apsaugos komendantūros.“

6 straipsnis. 13 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 13 straipsnio 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) institucija, atsakinga už ~~ekstremalių situacijų ar krizės~~ **nepaprastosios padėties** valdymą;“.

7 straipsnis. 14 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 14 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„14 straipsnis. Institucija, atsakinga už ~~ekstremalių situacijų ar krizės~~ **nepaprastosios padėties** valdymą

1. Įvedus nepaprastąją padėtį, **sprendime įvesti nepaprastąją padėtį nurodyta** institucija, atsakinga už ~~ekstremalių situacijų ar krizės~~ **nepaprastosios padėties** valdymą, imasi visų reikalingų priemonių nepaprastosios padėties įvedimo tikslui pasiekti. Institucijos, atsakingos už ~~ekstremalių situacijų ar krizės~~ **nepaprastosios padėties** valdymą, veikla apima visą valstybės teritoriją.

2. Institucija, atsakinga už ~~ekstremalių situacijų ar krizės~~ **nepaprastosios padėties** valdymą, nedelsdama imasi **priemonių, siekiant** šalinti ~~ekstremalių situacijų ar krizės~~ **nepaprastosios padėties įvedimo** priežastis, organizuoja žmonių ir jų turto apsaugą; iškilus būtinybei, organizuoja gyventojų evakuaciją iš ~~gaivalinių stichinių nelaimių, katastrofų ar ginkluotų veiksmų zonos,~~ suteikia kitą reikalingą neatidėliotiną pagalbą. Institucija, atsakinga už ~~ekstremalių situacijų ar krizės~~ **nepaprastosios padėties** valdymą, visais įmanomais būdais stengiasi sušvelninti ~~ekstremalių situacijų ar krizę~~ ir pašalinti jos **nepaprastosios padėties** padarinius, **koordinuoja viešosios tvarkos komendantūrų veiklą.**

3. Prireikus ~~institucija, atsakinga už ekstremalių situacijų ar krizės valdymą,~~ nepaprastosios padėties tikslams pasiekti **institucijos, atsakingos už nepaprastosios padėties valdymą, vadovas** steigia viešosios tvarkos apsaugos komendantūras ir ~~koordinuoja jų veiklą. Prireikus institucija,~~ atsakinga už ~~ekstremalių situacijų ar krizės valdymą,~~ į pagalbą gali pasitelkti ir kitoms valstybės **ir savivaldybių** institucijoms pavaldžias tarnybas bei techniką ir joms vadovauti.

4. ~~Nepaprastosios padėties metu institucijai, atsakingai už ekstremalių situacijų ar krizės valdymą, vadovauja Vyriausybės skiriamas asmuo. Jis užtikrina operatyvų vadovavimą visai šios institucijos veiklai. Institucijos, atsakingos už ekstremalių situacijų ar krizės~~ **nepaprastosios padėties** valdymą, vadovo ~~pagal savo kompetenciją~~ duoti teisėti nurodymai ir išleisti įsakymai yra privalomi visoms valstybės ir savivaldybių institucijoms, viešosios tvarkos apsaugos komendantūroms bei fiziniams ir juridiniams asmenims. Asmenys, nevykdantys šios institucijos nurodymų arba įsakymų, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

5. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos institucijos įgaliojimus ir funkcijas nustato šis Įstatymas ir šios institucijos nuostatai. ~~Institucijos, atsakingos už ekstremalių situacijų ar krizės valdymą, steigėja yra Vyriausybė. Ši institucija veikia pagal Vyriausybės patvirtintus nuostatus.“~~

8 straipsnis. 15 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 15 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Komendantūros yra pavaldžios institucijai, atsakingai už ~~ekstremalių situacijų ar krizės~~ **nepaprastosios padėties** valdymą.“

2. Pakeisti 15 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Komendantūrų darbą organizuoja ir jų veiklai vadovauja institucijos, atsakingos už ~~ekstremalių situacijų ar krizės~~ **nepaprastosios padėties** valdymą, vadovo teikimu Ministro

Pirmininko paskirtas vyriausiasis komendantas. Vyriausiasis komendantas skiria komendantūrų komendantus.“

9 straipsnis. 16 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 16 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Savivaldybės administracijos direktorius įgyvendina institucijos, atsakingos už ~~ekstremalių situacijų ar krizės~~ **nepaprastosios padėties** valdymą, **ir šios institucijos vadovo nurodytose vietose**, nurodymus, organizuoja stichinių nelaimių, avarių, masinių neramumų likvidavimo, paieškos ir gelbėjimo darbus ir ~~taip pat~~ **įgyvendina** nepaprastosios padėties priemonės.“

2. Pakeisti 16 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Savivaldybių administracijų direktorių veiksmus įgyvendinant nepaprastosios padėties priemonės koordinuoja institucijos, atsakingos už ~~ekstremalių situacijų ar krizės~~ **nepaprastosios padėties** valdymą, vadovas ar jo įgaliotas asmuo.“

3. Pakeisti 16 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Jeigu nepaprastosios padėties metu komendantūros nėra steigiamos, ~~savivaldybių administracijų direktoriai~~ **institucija, atsakinga už nepaprastosios padėties valdymą, ar jos įgaliota institucija**, turi teisę išduoti specialius leidimus, ~~taip pat~~ **o šios institucijos vadovas** – nustatyti privalomuosius darbus, nurodytus šio Įstatymo 27 straipsnyje.“

10 straipsnis. 20 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 20 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„20 straipsnis. Žmogaus teisės naudotis būsto neliečiamumu apribojimas

1. Nutarime dėl nepaprastosios padėties įvedimo ar atitinkamame Respublikos Prezidento dekrete gali būti numatyta, kad nepaprastosios padėties metu, siekiant pašalinti ~~ekstremalios situacijos ar krizės~~ **nepaprastosios padėties** padarinius ar užtikrinti visuomenės saugumą ir viešąją tvarką, komendantūros pareigūnai turi teisę bet kuriuo paros laiku įeiti į asmens būstą be jo sutikimo.

2. Institucijos, atsakingos už ~~ekstremalių situacijų ar krizės~~ **nepaprastosios padėties** valdymą, vadovas, komendantai turi teisę panaudoti būstą komendantūros pareigūnams, asmenims, pasitraukusiems iš savo gyvenamųjų vietų, apgyvendinti užtikrinant šių būstų gyventojams galimybę toliau gyventi šiuose būstuose arba perkelti gyventojus į kitus gyventi tinkamus būstus. Nepaprastajai padėčiai pasibaigus, būsto savininko reikalavimu šiais veiksmais padarytą žalą atlygina valstybė Vyriausybės nustatyta tvarka.“

11 straipsnis. 21 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 21 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„21 straipsnis. Teisės reikšti savo įsitikinimus, ieškoti informacijos ir ją gauti ar skleisti apribojimas

1. Nutarime dėl nepaprastosios padėties įvedimo ar atitinkamame Respublikos Prezidento dekrete gali būti numatyta, kad ieškoti, gauti, skleisti informaciją apie ~~ekstremalią situaciją ar krizę~~ **nepaprastąją padėtį** arba valstybės institucijų ir pareigūnų, komendantūrų veiksmus leidžiama tik atitinkamų valstybės institucijų vadovų sutikimu ar leidimu.

2. Nepaprastosios padėties metu, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus, gali būti apribota asmens teisė gauti valstybės institucijų turimą apie jį informaciją.

3. Komendantūrų komendantai kontroliuoja, kaip laikomasi šiame straipsnyje nustatytų apribojimų. Jei nepaprastosios padėties metu komendantūros nėra steigiamos, ~~savivaldybių administracijų direktoriai~~ **institucija, atsakinga už nepaprastosios padėties valdymą, ar jos įgaliota institucija**, kontroliuoja, kaip laikomasi šiame straipsnyje nustatytų apribojimų.“

12 straipsnis. 22 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 22 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Nutarime dėl nepaprastosios padėties įvedimo ar atitinkamame Respublikos Prezidento dekretu gali būti numatyta, kad įvedus nepaprastąją padėtį visoje valstybės teritorijoje ar jos dalyje asmenys neturi teisės be specialaus leidimo pakeisti savo nuolatinės gyvenamosios vietos, išskyrus atvejus, kai pasitraukiama iš nepaprastosios padėties teritorijos arba šie asmenys evakuojami. Leidimus pakeisti nuolatinę gyvenamąją vietą nepaprastosios padėties metu išduoda komendantūrų komendantai, o jeigu komendantūros nusteigiamos, – ~~savivaldybių administracijų direktoriai institucija, atsakinga už nepaprastosios padėties valdymą, ar jos įgaliota institucija.~~“

13 straipsnis. 24 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 24 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Sprendimus dėl šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų apribojimų visoje valstybės teritorijoje priima vyriausiasis komendantas, o valstybės teritorijos dalyje – atitinkamos teritorijos komendantūros komendantas. Jeigu komendantūros nusteigiamos, sprendimus dėl šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų apribojimų priima institucijos, atsakingos už ~~ekstremalių situacijų ar krizių~~ nepaprastosios padėties valdymą, vadovas.“

14 straipsnis. 27 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 27 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„27 straipsnis. Privalomieji darbai nepaprastosios padėties metu

Vyriausiasis komendantas ar komendantai pagal savo kompetenciją nepaprastosios padėties metu darbingiems asmenims gali nustatyti privalomuosius gelbėjimo darbus, siekiant evakuoti gyventojus, gelbėti juos bei turtą, ir šių darbų organizavimo tvarką. Jeigu komendantūros nėra steigiamos, privalomuosius darbus nepaprastosios padėties metu gali nustatyti ~~savivaldybių administracijų direktoriai~~ **institucijos, atsakingos už nepaprastosios padėties valdymą, vadovas.** Už tokius darbus gali būti atlyginama teisės aktu nustatyta tvarka.“

15 straipsnis. 28 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 28 straipsnio 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) valstybės rezervo, **Vyriausybės rezervo ir savivaldybės administracijos direktoriaus rezervo** naudojimas įstatymų nustatyta tvarka;“.

2. Pakeisti 28 straipsnio 8 punktą ir jį išdėstyti taip:

„8) užsieniečių **atvykimo, gyvenimo, buvimo, ir tranzito per Lietuvos Respublikos teritoriją, apribojimas, jų priežiūros bei vizų režimo ir kontrolės** sugriežtinimas, **prašymų ir (ar) sprendimų dėl pilietybės priėmimo, paslaugų teikimo apribojimas ar sustabdymas;**“.

16 straipsnis. 29 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 29 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Nepaprastosios padėties metu galioja Lietuvos Respublikos įstatymai **ir kiti teisės aktai**, išskyrus šio Įstatymo nustatytas išimtis.“

2. Papildyti 29 straipsnį 5 dalimi:

„**5. Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo nuostatos šio Įstatymo reglamentuojamiems santykiams nepaprastosios padėties metu taikomos tiek, kiek jų nereglamentuoja šis Įstatymas.**“

17 straipsnis. 31 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 31 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„31 straipsnis. Respublikos Prezidento ir Vyriausybės vykdoma nepaprastosios padėties kontrolė

Respublikos Prezidentas ir Vyriausybė nepaprastosios padėties kontrolę vykdo per Vidaus reikalų ministeriją, Krašto apsaugos ministeriją, Valstybės saugumo departamentą, Vyriausybės įgaliotinį (įgaliotinius) ir kitas valstybės institucijas, taip pat per instituciją, atsakingą už ~~ekstremalių situacijų ar krizės~~ **nepaprastosios padėties** valdymą, komendantūras, koordinuodami ir kontroliuodami jų veiklą vykdant priemones, skirtas susidariusiai padėčiai normalizuoti, gyventojų teisėms ir teisėtiems interesams, konstitucinei santvarkai ar visuomenės rimčiai užtikrinti.“

18 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2023 m. sausio 1 d.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2022 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas